

عنوان مقاله:

در جستجوی انگاره ای آموزشی بر پایه پیچیدگی های واژگانی و دستوری در دستور نظام مند نقش گرای هلیدی: بررسی موردی کتاب خواندن و درک مطلب فارسی آموزان غیرایرانی

محل انتشار:

پژوهشنامه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان، دوره 2، شماره 2 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسندگان:

فردوس آقا گل زاده - دانشیار گروه زبان شناسی - دانشگاه تربیت مدرس

محمد باقر میرزایی حصاریان - دانشجوی دکتری زبان شناسی - دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

پژوهش حاضر درصدد یافتن پاسخی برای این پرسش‌هاست: (۱) در متون دشوار، «پیچیدگی» بیشتر از نوع «واژگانی» است یا از نوع «دستوری»؟ (۲) تعامل «واژگان» و «دستور» در ایجاد دشواری متون چگونه است؟ (۳) آیا با استفاده از یافته‌های پژوهش، می‌توان انگاره ای آموزشی درباره‌ی نحوه‌ی تعامل واژگان و دستور در ایجاد دشواری متون ارائه نمود؟ به این منظور، ۵ متن نوشتاری اطلاع رسانی از بین ۳۰ متن موجود در کتاب «خواندن و درک مطلب برای فارسی آموزان غیرایرانی» سطح پیشرفته (براساس میزان دشواری اعلامی از سوی فارسی آموزان و استادان مرکز آموزش زبان فارسی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) گزینش شد. سپس پیچیدگی زبانی آن متون، از جنبه‌ی واژگانی و دستوری به صورت جداگانه و به صورت آماری در چارچوب دستور نظام‌مند - نقش گرای هلیدی (۱۹۸۵ و ۲۰۰۴) شناسایی و استخراج شد؛ در ادامه، برای تعیین نحوه‌ی تعامل دو عامل واژگان و دستور در ایجاد دشواری، پیچیده ترین متن پیکره، یک بار با استفاده از «ابزار واژگانی» و بار دیگر با بهره گیری از «ابزار دستوری» به صورت دو متن پیچیده تر دیگر بازنویسی شد و از نظر پرسش شوندگان در مورد میزان دشواری متن اصلی و دو متن بازنویسی شده، آگاهی حاصل شد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که در ایجاد متون اصیل و طبیعی، از هر دو ابزار واژگانی و دستوری با اختلاف ناچیزی استفاده می‌شود؛ هر چند به طور متوسط، میزان پیچیدگی واژگانی متون نوشتاری بیشتر از نوع دستوری آن‌ها است و این موضوع با ادعای پدیدآورنده‌ی کتاب مبنی بر اصالت متون انتخابی برای آموزش خواندن مطابقت دارد. همچنین، یافته‌ها به خوبی نشان می‌دهند که پیچیدگی زبانی ناشی از واژگان، در جهت عکس پیچیدگی زبانی دستوری در میزان دشواری متن عمل می‌کند؛ به عبارت دیگر، افزایش پیچیدگی واژگانی، بالا رفتن میزان دشواری متن و افزایش پیچیدگی دستوری، باعث ساده‌تر شدن متن می‌شود. در پایان، با تکیه بر داده‌های این پژوهش، طرح اولیه ای از یک انگاره‌ی آموزشی درباره‌ی نحوه‌ی تعامل «واژگان» و «دستور» در تاثیرگذاری بر میزان دشواری درک خواندن متون نوشتاری توسط فارسی آموزان غیرایرانی سطح پیشرفته ارائه گردید.

کلمات کلیدی:

دستور نقش گرای هلیدی، پیچیدگی واژگانی، پیچیدگی دستوری، دشواری متن، متن اطلاع رسانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1330454>

